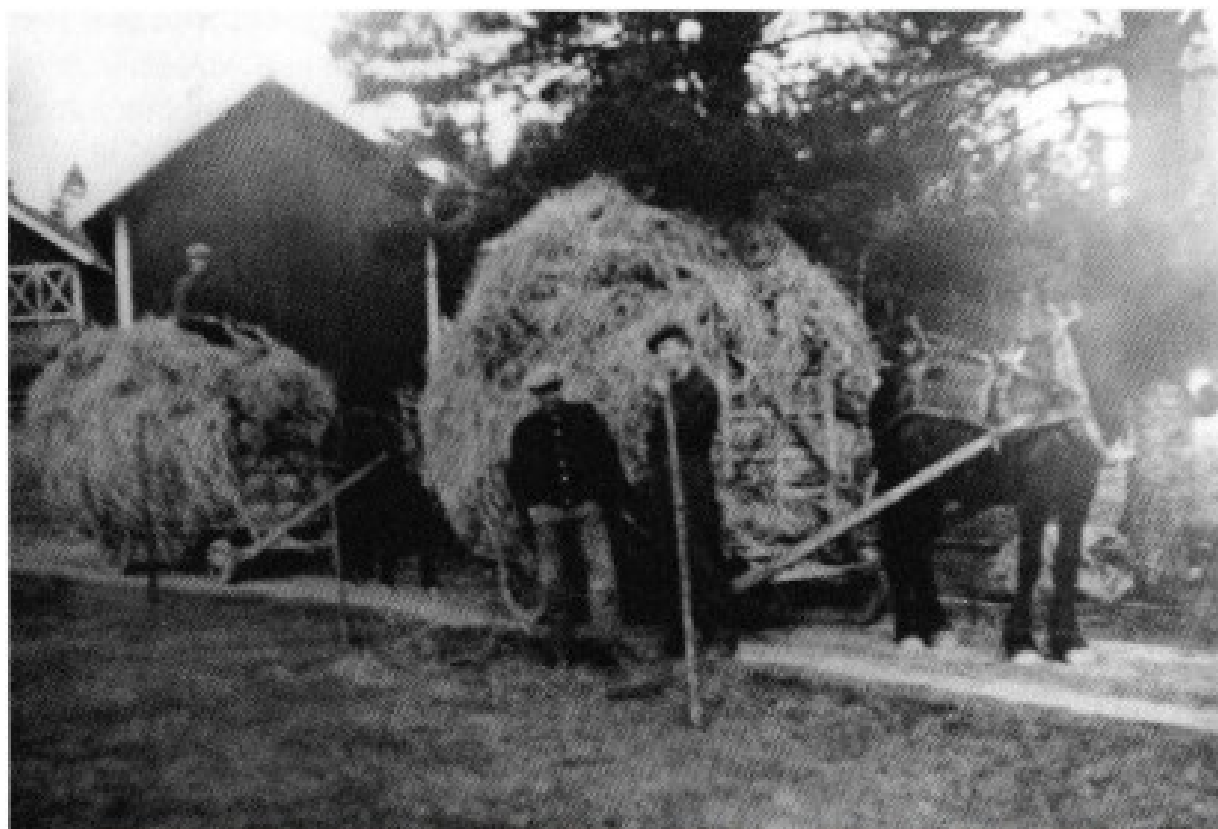

Våpentransport, mars 1945

I forbindelse med markeringen av 50-årsjubileet for frigjøringen i Norge sendte Radio Østfold ut en oppfordring til lytterne om å fortelle om minner, hendelser og opplevelser eller historier fra tiden rett før frigjøringen. Torer Garseg tipset programleder Finn Børge Stenbekk, som tok turen til Askim, der han traff Erling Garseg, 86 år og Tor Østensvig, 74 år. Begge tilhørte motstandsbevegelsen. I begynnelsen av mars 1945 fikk de i oppdrag av Karl Sekkelsten å transportere våpen fra Svenneby i Hærland til Vethe i Eidsberg. Våpnene var kommet fra våpenslipp i «Fjella» De var båret frem til Svenneby, men det

visste bare de som var med på frakten frem til Svenneby. Det ble sagt minst mulig. Det var best å ikke vite for mye i tilfelle transporten ble avslørt. Oppdraget var selvfølgelig hemmelig. Ikke en gang familiene og deres nærmeste, visste hva de drev med. De bare stakk hjemmefra uten å si noe. Tor var nyforlovet, og han sier at det var leit ikke å kunne fortelle sin kjære hva han skulle gjøre. Det ble mye løgner, for de var jo stadig ute på oppdrag.

Transporten foregikk med 2 hester og høyvogner. De måtte helst komme seg usett fra Eidsberg til Hærland, men det var helt umulig ikke å treffe kjente på veien. Garseg forteller: "Vi møtte en fra Hærland som vi kjente,

Her er transporten fotografert før avreise fra Svenneby denne marsdagen i 1945. På lasset ses Erling Garseg med høygaffel, Tor Østensvig og ukjent tredjemann

han het Just Grini, og han skulle til Mysen. Jeg var så redd for at han skulle treffe han far, for jeg trodde at han var på Mysen, og det var han selvfølgelig.»

De kjørte til Svenneby og lesset våpnene på vognene. De kledde karmene med halm for å skjule lasten. Det var meget viktig at børsепiper ikke skulle fortelle hva som skjulte seg i halmen. Dette ble sjekka grundig. Våpnene burde vært pak1et i papirsekker for å holde dem samlet. Høyvogner med jernhjul rister veldig, og ting kan forflytte seg underveis. Men det hadde ingen tenkt på.

Mennene syntes at damene som eide Svenneby var kaldblodige. De ba dem inn på kaffe og mat. De skjønnte ikke hva som ville hende dem, hvis våpnene ble avslørt av tyskerne på deres eiendom. Det smakte godt med mat, etter en lang kjøretur på 15 kilometer på landeveien med hester. Og ikke minst med tanken på turen tilbake, som var like lang, og som sikkert tok lengre tid med de tunge lassene.

Det ble dramatisk på Svenneby mens mennene lesset våpnene. Vaktholdet var nok litt for svakt. Det kom to tyskere til gården. De ble ikke observert før i seneste laget. De gikk rett forbi mennene ute på gårdsplassen. Det gjaldt å bevare roen for ikke å vekke mistanke hos dem. Harry Jensegg var formann for våpenhånderingen i Hærland. Han satt bak dørstokken til vognskjulet og klikka på ei rifle, men kameratene så at han fikk gjemt den unna i tide. De lurte veldig på hva tyskerne ville der, men de hadde bare et så fredelig ærend som å kjøpe egg. De fattet tydeligvis ikke mistanke. Lettelsen var stor da de forlot gården. Det gikk jo bra! De tenkte aldri så mye på hva som kunne ha skjedd, hvis de var blitt oppdaget av tyskerne. Det var basert på at det skulle gå bra, sier de tapre herrene. Etter at tyskerne hadde forlatt gården, lesset de ferdig og la i vei tilbake til Vethe. Transporten så ut som to halmlass. Halmen kunne ha vært kjøpt på Hallingstorp der det hadde vært auksjon dagen før.

Men transporten var ikke helt overlatt til tilfeldighetene. Det var utkommandert ordonanser etter veien, som skulle varsle transporten, hvis det var mistenkelige personer

ute på veiene. Steinar Sønstegård på Haga hadde traverhester. Han hadde lagt treningsøykten rundt i Mysen, gjennom Hegginkrysset og over til Flaten, der transporten skulle gå. Det var mye folk ute den dagen, mange patruljerte på sykkel. flere i husene holdt utkikk. Alle skulle komme transporten i møte, hvis de oppdaget noen som de trodde kunne være ute etter dem. Det mest spennende punktet på transportruten var nok Hegginkrysset, der veiene krysser fra mange kanter. Da de kjørte forbi Heggin sto folk i vinduene og vinket til dem. Det var noen som visste hva de hadde i lasten. Da de kom til Høyendal sto Karl Sekkelsten i butikkdøra og pratet med en som absolutt ikke burde få snusen i hva som skjulte seg i halmen. Det var Aksel Høie som var ordfører i bygda og tyskvennlig, men det skjedde heldigvis ingenting. Han hadde bare nevnt noe om at Erling Garseg sikkert hadde fått for lite for. Høie bodde på nabogården til Vethe, der våpenlageret var, men han fikk aldri mistanke om det som foregikk i nabolaget.

Det var egentlig litt rart at ingen fattet mistanke til lasten, for det var jo synlig at hestene dro mye tyngre enn et halmlass skulle tilsa. Hestene lå langflate oppover bakkene med lasten, men det var bare kjørekarene som la merke til det. Det ble en lang dag for både folk og dyr. Den ene hesten var så sliten at den ikke orket å dra lasset den siste bakken opp til Vethe. De måtte bruke to hester med line, og da var det godt at ikke ordføreren kom, og fikk se at de trengte to hester for å trekke halmlasset opp bakken. Lettelsen var stor, da transporten av om lag seksti geværer og ammunisjon var over, og som heldigvis endte godt.